

*Костюк Ольга Олександрівна,
Національний університет "Острозька академія"*

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ ЕМІЛІ ДІКІНСОН

Поезія як літературна форма має більш давнє походження, ніж проза і сягає своїм корінням глибоко в історію. Такою ж давньою і актуальною є проблема перекладу поезії, оскільки поетичний переклад завжди вимагає витончених рішень для досягнення адекватності.

Якої би великої значущості не набував поетичний переклад, точного визначення йому ще не дано. Автор "Теорії і практики перекладу", Ілько Корунець [1:22], дотримується більш загальних термінів: простий літературний переклад і художній переклад, не розглядаючи окремо способи досягнення адекватного поетичного перекладу. В. Крупнов [2:12] заперечує існування поетичного перекладу як окремого виду. М.Олікова вказує на важливість дотримання прагматичного аспекту [3:86]. Отже, потреба виділити характерні особливості поетичного перекладу стає очевидною. Т. Казакова найповніше розкриває труднощі перекладу поезії [4:8], тому надалі ми будемо дотримуватися її визначення терміну "поетичного перекладу" як особливого виду перекладу, що вимагає не лише знання мовних та літературних норм, а й творчого підходу до передачі авторського задуму і духу оригіналу.

Поетичний переклад – особливий вид творчої діяльності, який не має шаблонів, тому саме комплексний аналіз допоможе проникнути в особливості взаємозв'язку форми і змісту поезії. Щоб проаналізувати поезію, потрібно опрацювати якомога більше інформації про автора, про події, що спонукали написати твір; уважно прочитати вірш та з'ясувати смисл слів, їх символічне значення; дослідити ритм, віршовий розмір, римування вірша; розглянути стилістичні засоби, використані для створення образів; визначити сильні позиції, ключові слова оригіналу і намагатися використати їх синоніми; зважати на пряме чи переносне значення слів та словосполучень при перекладі особливої організації тексту, котра забезпечує естетичний вплив на читача і набуває особливо важливого значення в сильних позиціях

(заголовки, початок і кінець рядка чи строфи, слова, що римуються, тропи, лексичні повтори); врахувати можливі трансформації; намагатися проникнутись настроєм поезії [5:21-54].

Під час нашого дослідження було зроблено висновок, що поезія Емілі Дікінсон є справжнім викликом для перекладача. Її поезія вражає простотою форми та складністю змісту, незвичайністю троп та лексичних засобів. Особливістю її поезій є те, що вони не мають заголовків. В її унікальній системі віршів важливу роль відіграє тире. Воно замінює кому, крапку з комою та крапку. Тире позначає ритміко-сміслові паузи; поетеса ставить тире навіть там, де, згідно з правилами орфографії, пунктуаційні знаки не потрібні. Таким чином, вона надає поезії більшої виразності та ритмічного розмаїття. Ключові слова вірша, які несуть важливе смислове та емоційне навантаження, часто виділяються окремими літерами. Крім того, Емілі Дікінсон не була прихильницею правильних рим, бо, на її думку, вони виражали внутрішній консерватизм [6:210]. Ще одну трудність для перекладача становить те, що в поезії переважають односкладові слова, які досить важко відтворити у перекладі і, як наслідок, ритм поезії не можна передати чітко.

Поезія Емілі Дікінсон стала відомою для українського та російського читача завдяки майстерним перекладам Л. Маркової, Г. Кочура, М. Тучинської, М. Губко, М. Тарнавської, О. Зуєвського, О. Седокової, Б. Львова, І. Мізрахі та ін.

Література:

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник / І. В. Корунець. – Вінниця.: “Нова книга”, 2001. – 448 с.
2. Крупнов В. Н. В творческой лаборатории переводчика / В. Н. Крупнов. – М.: “Международные отношения”, 1976. – 192 с.
3. Олікова М. О. Теорія і практика перекладу: навч. посібник (англ. мовою) / М. О. Олікова. – Луцьк: Ред.-вид. відділ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 170 с.
4. Казакова Т. А. Imagery in translation. Практикум по художественному переводу: учебное пособие (на английском языке). / Т. А. Казакова – СПб.: Издательство “Союз”, 2003, – 320 с.
5. John Peck. How to study a poet. – Macmillan Publishers LTD., 1991. – 178 p.
6. Walter Blair, Scott Foresman and Company. The Literature of the United States. – Chicago, 1949. – 544 p.